

Valmieras 2.vidusskolas
KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

Valmiera
2023./24.m.g.

SATURS

1. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI	3
2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS MĒRĶI UN UZDEVUMI	9
3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS	11
4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAVALMIERAS 2.VIDUSSKOLĀ	13
5. AUDZINĀŠANAS STUNDU TEMATISKAIS PLĀNOJUMS	
16	
6. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA	22
7. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES	24
8. KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI IETEICAMĀ LITERATŪRA	26

1. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Valmieras 2.vidusskola ir piedalījies Eiropas Sociālā fonda SAM projektā Nr.8.3.5.0/16/I/001 „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” īstenošanā no 2017.gada 20. marta – 2022. gada 31. maijam un īstenojusi projekta mērķus:

- uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs;
- nodrošināt karjeras vadības prasmju apguvi skolās;
- celt izpratni un informētību par tālākās izglītības ceļiem un izvēlēm;
- motivēt profesijas un nodarbinātības izvēlei atbilstoši savām interesēm, spējam, sabiedrības un darba tirgus piedāvājumam un vajadzībām.

Arī 2024./2025.m.g. projekta mērķi ir ietverti skolas Karjeras izglītības programmā un tos turpinās īstenot pedagogs karjeras konsultants Nellija Nīmane-Gukengeimere kopā ar skolas vadību, pedagogiem, klašu audzinātājiem.

Veidojot Valmieras 2.vidusskolas karjeras izglītības programmu par pamatu tika ņemta paraugprogramma, Eiropas Sociālā fonda projekta SAM Nr.8.3.5.0/16/I/001 „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” vadlīnijas, Skola 2030 vadlīnijas un Valmieras 2.vidusskolas attīstības plāns.

Karjeras izglītība ir integrēta visā pilnveidotajā mācību saturā un pieejā. Pilnveidotā mācību satura būtība ir vērsta uz to, lai skolēniem būtu iespēja atklāt, attīstīt un pilnveidot savas stiprās puses, realizēt intereses, mācīties darot, skaidri apzinoties katras darbības sasniedzamos rezultātus, kā arī saņemt pilnvērtīgu atgriezenisko saiti.

Vispārējās vidējās izglītības standartā MK noteikumu Nr. 416. 14.7. punktā par mācību satura īstenošanas principiem teikts: “Izglītības iestāde rosina skolēnus laikus un mērķtiecīgi apzināties savas intereses, turpmāko studiju un profesionālās darbības virzienus un iespējas, piedāvājot daudzveidīgas darbības un karjeras izglītības pieredzi mācību procesā, kvalitatīvu un daudzpusīgu informāciju par turpmāko studiju un profesionālās darbības iespējām, individualizētas konsultācijas un atbalstu”.

Pedagogu karjeras konsultantu (PKK) ieteicamie darbības virzieni skolā.

- PKK ir sadarbības uzturētājs starp skolēnu, pedagogiem, atbalsta personālu un skolas administrāciju, kas nodrošina savu zināšanu un pieredzes pārnesi karjeras izglītības dziļākai integrēšanai dažādās mācību jomās.
- PKK veicina skolotāju savstarpējo sadarbību mācību jomu ietvaros un starp jomām, iedod instrumentus, kā identificēt karjeras vadības prasmes pilnveidotajā mācību saturā un attīstīt tās.
- PKK sniedz metodisku, informatīvu un konsultatīvu individuālo atbalstu skolēniem pamatskolā izsvērtu karjeras lēmumu pieņemšanai, lai izvēlētos vispārējās vai profesionālās izglītības virzienu un veidotu savām tālākajām profesionālajām un personīgajām interesēm atbilstošu karjeras plānu pēc 9. klases.
- PKK seko mācību satura sasaistei ar turpmākās izglītības un darba ceļu, piedāvājot skolēniem, viņu vecākiem un skolotājiem informāciju par darba tirgus attīstības tendencēm un dažādām izglītības iespējām Latvijā un pasaulē.

Pārejot uz jauno vidusskolas modeli, PKK var sniegt skolēniem nepieciešamo individuālo atbalstu vidējās izglītības izvēlēs. Ieteicamās darbības.

- PKK veic skolēnu interešu un vajadzību izpēti.
- Balstoties uz izpētes datiem, PKK sniedz atbalstu skolas administrācijai izglītības piedāvājuma veidošanā.
- PKK informē skolēnus un viņu vecākus par skolas izglītības piedāvājumu.
- PKK sniedz individuālu atbalstu skolēniem, veidojot individuālo mācību plānu (palīdz izvēlēties vispiemērotāko padziļināto kursu komplektu), balstoties uz skolēna spējām, interesēm un skolas piedāvājumu.
- PKK veic skolēnu interešu un vajadzību monitorēšanu un fiksē izmaiņas attiecībā uz skolēna nākotnes plāniem.
- PKK sniedz individuālu atbalstu skolēniem visā vidējās izglītības pakāpē, kopā ar skolēnu modelē nepieciešamās izmaiņas skolēna individuālajā plānā, kā arī aktualizē šos jautājumus skolas administrācijai un iesaistās labāko risinājumu izstrādē.

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process. Citiem vārdiem, tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības nepārtraukts process mūža garumā, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi

un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras vadības prasmes ir vadošās individuālās prasmes, kas palīdz izprast, plānot, organizēt, vadīt un kontrolēt savu iekšējo un ārējo resursu efektīvu izmantošanu dzīves mērķu sasniegšanai. Tās attiecas uz nepieciešamajām prasmēm, lai atrastu sev izglītības virzienu un nodrošinātu sev darbu un lai sekmīgi veidotu personīgo dzīvi.

Mūsdienās **karjeras jēdziena saturs** ir ievērojami paplašinājies. Tagad termins "karjera" ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs. Cilvēks var sevi īstenot divos profesionālās karjeras veidos - **Vertikālā** un **Horizontālā karjera**.

Mūsdienās sekmīga profesionālā karjera ir divpusējas sadarbības rezultāts, kas ir ieguvums gan darbiniekam, kurš ir motivēts un realizē savas ieceres un ambīcijas, gan arī darba devējam, kurš saņēmis paaugstinātu produktivitāti no lojāla darbinieka.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot personīgo dzīvi un veidojot profesionālo karjeru ir svarīgi saprast — ko pats cilvēks:

GRIB — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

VAR — tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis.

VAJAG — tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgū ir pieprasīti tagad un tuvākajā nākotnē.

Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to saturs un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, tāpēc ir jābūt gatavam arī turpināt mācīties. Ir saistīta ar cilvēka virzību pa karjeras hierarhijas kāpnēm vertikāli uz augšu, ieņemot arvien augstākus un atbildīgākus amatus ar tam atbilstoši augstāku atalgojumu un attiecīgi augstākām kompetences prasībām. Šajā karjeras veidā indivīds parasti specializējas kādā noteiktā sfērā un var sasniegt reti sastopamu izcilību savā ir process, kurā cilvēks profesionāli paplašina savu kvalifikāciju, kā arī ceļ un nostiprina savu vērtību darba tirgū. Darbinieka ieguvums ir jauna pieredze, apmācība un nebijuši izaicinājumi. Šis karjeras veids ļauj darbiniekiem papildināt un padziļināt savas profesionālās amata kompetences un radīt pievienotās vērtības savai darba ikdienai

Mūsdienās **sekmīga profesionālā karjera** ir divpusējas sadarbības rezultāts, kas ir ieguvums gan darbiniekam, kurš ir motivēts un realizē savas ieceres un ambīcijas, gan arī darba devējam, kurš saņēmis paaugstinātu produktivitāti no lojāla darbinieka.

Kopumā jēdziens “karjera” ietver arī citas nozīmīgas cilvēka dzīves jomas Ģimene. Ģimenes dzīve ir viena no svarīgākajām cilvēka dzīves jomām. Ģimene un attiecību veidošana nereti prasa ļoti daudz laika, pūļu un enerģijas, taču tikpat bieži tā ir arī neizvietoājams atbalsts grūtos brīžos. Ir cilvēki, kuri tieši šai dzīves jomai ir izvēlējušies veltīt lielāko sava laika, spēku un enerģijas daudzumu. Šī ir ne tikai personīgi, bet arī sabiedriski nozīmīga izvēle, jo bērnu audzināšana ir “kapitālieguldījums” kā savas ģimenes, tā arī visas sabiedrības nākotnē. Garīgums. Tas ir laiks un nodarbes, kuras mēs veltām savai dvēselei un garīgai izaugsmei. Ikvienam cilvēkam ārpus darba un ārpus ģimenes ir nepieciešams laiks, kuru veltīt sevis bagātināšanai, pilnveidošanai un attīstībai. Pilsoniskums. Tas ir laiks un enerģija, kuru veltām sabiedrībai un labajiem darbiem. Katram cilvēkam vajadzība just sevi kā sabiedrības daļu ir atšķirīga, taču tā ir ikviena cilvēka dzīves sastāvdaļa. Brīvais laiks. Lai cilvēks justos labi un varētu ķerties pie darba ar entuziasmu un pilnu atdevi, ir jāspēj atļaut brīdi atpūtai. Svarīgs ir fakts, ka brīvais laiks un dažādi vaļasprieki cilvēkiem sniedz iespējas īstenot tās viņu intereses, kuras nevar īstenot darbā.

Karjeras vadības prasmes

21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē.

Ikkatram jāspēj uzņemties atbildību par savas karjeras attīstības vadību mūža garumā. Prasme mācīties, sociālās, pilsoniskās un starpkultūru prasmes, kā arī iniciatīvas un uzņēmējdarbības gars ir nepieciešams, lai cilvēks būtu motivēts mācībām, mērķtiecīgi sevi pilnveidotu un spētu atrast un saglabāt darbu. Šo prasmju apguvē liela loma ir izglītotājiem, jo prasmēm ir jākļūst par galveno izglītības rezultātu.

Karjeras vadības prasmes 21. gadsimtā indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē. Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jākļūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jauniešs, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Nodarbinātībai noderīgās prasmes

Pašvadība - gatavība uzņemt atbildību, elastīgums, pašiniciatīva, neatlaidība, laika vadība, gatavība uzlabot savus rezultātus, pamatojoties uz atgriezenisko saiti, reflektīvo mācīšanos.

Komandas darbs - cieņa pret citiem, sadarbšanās, pārliecināšana, diskusiju veicināšana, visu savstarpējās atkarības apzināšanās.

Izpratne par biznesu un klientu - pamatzināšanas par biznesa panākumu galvenajiem virzītājiem, tajā skaitā par inovāciju nozīmi un pārdomātu risku uzņemšanos, un vajadzība gandarīt klientu un veidot klienta lojalitāti.

Problēmu risināšana - faktu un situāciju analīze un radošās domāšanas lietošana atbilstošu risinājumu veidošanā.

Komunikācija un rakstīt un lasīt prasme - rakstīt - lasīt prasmes lietošana, spēja radīt skaidru, strukturētu rakstu darbu un mutvārdu prasme, tajā skaitā klausīšanās un jautājumu uzdošana.

Skaitīt prasmes lietošana - manipulācijas ar cipariem, vispārējas matemātiskas zināšanas un to izmantošana praktiskā kontekstā (mērīšana, svēršana, aprēķināšana un formulu lietošana).

Informācijas tehnoloģiju izmantošana - IT pamatprasmes, tajā skaitā iemaņas teksta apstrādē, failu vadībā un interneta meklētājprogrammas izmantošanā.

Iniciatīva un uzņēmējdarbība - spēja demonstrēt inovatīvu pieeju, radošumu, sadarbšanos un riska uzņemšanos. Veiksmīga karjera ir saistīta ne tikai ar izglītību un intelektu, bet arī ar cilvēka personības faktoriem.

Personības īpašības, kas veicina vispārējo nodarbinātību ir - lojalitāte, atbildība un saistību ievērošana, godīgums un integritāte, entuziasms, uzticamība un prasme sevi prezentēt, veselais saprāts, pašcieņa, humora izjūta, līdzsvarota attieksme pret darbu un ģimenes dzīvi, spēja pārvarēt grūtības, motivācija, spēja pielāgoties.

Visu šo īpašību pamatā ir jābūt pozitīvai attieksmei:

“es varu” pieeja, gatavība piedalīties un ieguldīt, atvērtība jaunām idejām un vēlme ļaut tām īstenoties. No: Valsts izglītības attīstības aģentūras Karjeras atbalsta departaments. (2009). Karjeras izglītība skolā. R.: VIAA, 7. – 10. lpp.

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Pamatskola	
<ul style="list-style-type: none">• Daudz patstāvīgāki;	<ul style="list-style-type: none">• Identificē personīgās intereses, spējas,

<p>Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Var uzņemties vairāk atbildības; • Pārsteidzošs interešu vēriens; • Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli • Ietekmējami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nosaka stiprās un vājās puses; Raksturo savus pienākumus mājās un skolā un saista tos ar kopienā sastopamiem darbiem; • Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem; • Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu.
Vidusskola	
<ul style="list-style-type: none"> • Veido savu identitāti ; Uzsāk lielākus un reālistiskākus darba karjeras meklējumus; • Attīsta interesi par sociāliem jautājumiem; • Nobriest seksuāli, mainoties fiziski un emocionāli; • Kļūst aizvien patstāvīgāki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā individuālā personība, spējas un intereses ir saistītas ar karjeras mērķiem; • Saprot, kā izglītība ir saistīta ar augstskolas izvēli, turpmāku apmācību un/vai iekļaušanos darba tirgū; • Demonstrē pārnesamās prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām; • Spējīgi izmantot plašus karjeras informācijas avotus; • Demonstrē atbildīgu lēmumu pieņemšanu.

2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

2.1. Karjeras izglītības programmas mērķis:

2.1.1. Sniegt atbalstu pedagoģiskajam personālam programmas satura realizēšanā, kas orientēts uz skolēna personības atklāšanu, pašizpēti, tā, lai skolēns, pazīstot sevi, spētu patstāvīgi veidot, vadīt un attīstīt savu karjeru, pieņemt lēmumus karjeras plānošanā un spētu šos plānus realizēt.

2.1.2. Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

2.2. Karjeras izglītības programmas uzdevumi:

2.2.1. Nodrošināt strukturēti pēctecīgu, visiem skolēniem pieejamu, karjeras izglītības programmas satura apguvi.

2.2.2. Nodrošināt kompetenču pieejā balstītus pedagoģiskos apstākļus, kas katram skolēnam sniedz iespējas veidot un attīstīt karjeras vadības prasmes viņam vispiemērotākajā veidā.

2.2.3. Veicināt katra skolēnā interesi par karjeru, izpētot darba pasaules un izglītības iespēju daudzveidību.

2.2.4. Sniegt iespēju katram skolēnam saņemt karjeras atbalstu.

2.2.5. Palīdzēt skolēniem pašattīstīties:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja "sevi pasniegt", mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2.2.6. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,

- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū,

2.2.7. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

2.3. Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi

3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

3.1. Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir - īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

3.2. Katra karjeras izglītības joma - pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība - ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

3.3. Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti (Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu):

3.3.1. Pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;

3.3.2. Analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze - patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;

3.3.3. Morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;

3.3.4. Sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzklaustīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;

3.3.5. Saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;

3.3.6. Mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;

3.3.7. Matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

3.4. Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības(KI) jomās, taču ne vienādā mērā.

3.5. Pamatjoma “Pašizpēte” ietver sekojošas saturiskas tēmas:

3.5.1. Mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības.

3.5.2. Manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks.

3.5.3. Mana ģimene, tās loma, tradīcijas.

- 3.5.4. Sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana.
- 3.5.5. Attieksmes un vērtības(vērtīborientācija).
- 3.5.6. Prasme sadarboties, risināt konfliktus.
- 3.5.7. Mana veselība un nākotnes nodomi.
- 3.5.8. Mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu.
- 3.5.9. Pašaudzināšana.

3.6. Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

- 3.6.1. Darba nozīme cilvēka dzīvē.
- 3.6.2. Populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi.
- 3.6.3. Manu vecāku darba dzīve.
- 3.6.4. Informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana.
- 3.6.5. Profesionālā kvalifikācija un tās ieguve.
- 3.6.6. Darba tirgus un nodarbinātība.
- 3.6.7. Sociālā vide un nodarbinātība.
- 3.6.8. Izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes.
- 3.6.9. Darba likumdošana, darba drošība.
- 3.6.10. Pašnodarbinātība.

3.7.Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas:

- 3.7.1. Lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai.
- 3.7.2. Lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.).
- 3.7.3. Dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti.
- 3.7.4. Kad viss nenorīt tā, kā plānots.
- 3.7.5. Mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana).
- 3.7.6. Pārmaiņas manā dzīvē.
- 3.7.7. Komandas darba pieredze.
- 3.7.8. Praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās.
- 3.7.9. Sevis prezentēšana.

Karjeras izglītības saturiskās tēmas sakārtotas loģiskā pēctecībā.

4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA VALMIERAS 2.VIDUSSKOLĀ

Karjeras izglītība Valmieras 2.vidusskolā tiek balstīta uz vērtību apzināšanos, skolas tradīcijām, misiju un vīziju.

Karjeras izglītības darba mērķi un pamatvirzieni

Valmieras 2.vidusskolā no 2021.-2024. gadam.

MĒRĶIS:

- Karjeras izglītības integrēšana pilnveidotajā mācību saturā.
- Darbs ar izglītojamo vecākiem bērnu karjeras atbalstam un mūžizglītības ideju veicināšanai.
- Karjeras izglītības sistēmas izveide, lai nodrošinātu 7.-9. klašu izglītojamo profilēšanu izglītības ieguves turpināšanai vispārējās vidējās izglītības posmā.
- Karjeras izglītības uzdevumu realizācija sadarbībā ar mācību jomu koordinatoriem, nodrošinot izglītojamiem paplašinātās izglītības pieredzes iespējas.
- Individualizētās, sistēmiskās pieejas izveide 10.-12. klašu izglītojamiem padziļinātās profilēšanai, izpētei un karjeras izglītības prioritāšu noteikšanai un apzināta karjeras lēmuma pieņemšanai.

PKK DARBĪBAS PAMATVIRZIENI:

1. Sadarbība ar mācību jomu pedagogiem, karjeras izglītības dziļākai integrēšanai dažādās mācību jomās.

- Līdzdarboties un palīdzēt pedagogiem attīstīt izglītojamo pašvadītas mācīšanās prasmi attiecībā uz karjeras mērķu izvirzīšanu un to sasniegšanu.
- Plānot katru mācību gadu vadošo skolēnam sasniedzamo rezultātu karjeras caurviju prasmēs, visos izglītības posmos.beidzot 3.,6.,9.12.klasi, mācību jomas pedagogiem un PKK kopēji vienojoties.
- Veicināt pedagogu savstarpējo sadarbību priekšmetu jomas ietvaros, iedodot instrumentus, kā identificēt karjeras vadības prasmes jaunajā kompetencēs balstītā saturā un sekojot mācību satura sasaistei ar turpmākās izglītības un darba ceļu, piedāvājot visaptverošu, detalizētu informāciju par izglītības iespējām un darba tirgus tendencēm.

- skolotāju savstarpējo sadarbību mācību jomas ietvaros un starp jomām, iedot instrumentus kā identificēt karjeras vadības prasmes pilnveidotajā mācību saturā un attīstīt tās, kā arī jomas pedagogu dalīšanās ar savu labo praksi no pieredzes.
- PKK sadarbība ar mācību jomu pedagogiem, organizējot integrētās stundas ar karjeras caurvijām.
- Sadarbībā ar mācību jomu koordinatoriem izstrādāt izglītojamo paplašinātās karejras izglītības pieredzes pasākumu plānu, nodrošinot padziļinātu saikni ar 10.-12. klašu vispārējās vidējās izglītības “grozu” specializāciju.

2. Sniegt metodisku, informatīvu un konsultatīvu individuālo atbalstu skolēniem

- pamatskolā izsvērtu karjeras lēmumu pieņemšanai, īpaši posmā no 7.-9.klasei, lai izvēlētos vispārējās vai profesionālās izglītības virzienu un veidotu savām tālākajām profesionālajām un personīgajām interesēm atbilstošu karjeras plānu pēc 9.klases.
- vidusskolā veic skolēnu karjeras interešu un vajadzību izpēti;
- sniedz individuālu atbalstu skolēniem, veidojot individuālo mācību plānu, palīdzot izvēlēties vispiemērotāko padziļināto kursu komplektu, balstoties uz skolēna spējām, interesēm, skolas piedāvājumu.
- veic skolēnu interešu un vajadzību monitorēšanu un fiksē izmaiņas attiecībās uz skolēna nākotnes plāniem skolēna individuālajā mācību plānā, kā arī aktualizē šos jautājumus klases mentoram, skolas administrācijai un iesaistās labāko risinājumu izstrādē.
- balstoties uz izpētes datiem, sniedz atbalstu skolas administrācijai izglītības piedāvājuma veidošanā.
- Informē skolēnus un viņu vecākus par skolas izglītības piedāvājumiem, izglītības groziem.
- seko mācību sasaistei ar turpmākās izglītības un darba ceļu, piedāvājot skolēniem un viņu vecākiem un skolotājiem informāciju par darba tirgus attīstības tendencēm un dažādām izglītības iespējām Latvijā un pasaulē. (PKK līdzdalība klases stundās, karjeras atbalsta grupu nodarbības, dalība vecāku sapulcēs).
- piedāvāt kvalitatīvu un daudzpusīgu informāciju par turpmāko studiju un profesionālās darbības iespējām.

3. Sadarbība ar klašu audzinātājiem un jomas mentoriem.

- Organizēt jēgpilnas karjeras grupu nodarbības klases stundās;
- Sniegt atbalstu klašu audzinātājiem ar karjeras izglītības metodiskajiem materiāliem.
- Informēšana par skolēnu karjeras interesēm, vajadzībām un mērķiem.

4. Sadarbība ar sabiedrību un skolēnu vecākiem.

- piesaistīt ārējos sadarbības partnerus - uzņēmējus, augstskolas, mūzikas un mākslas skolas - dažādu mācību kursu īstenošanai un satura padziļinātai apguvei.

- Organizē metodisko atbalstu skolēnu vecākiem par karjeras tēmām vecāku sapulcēs, grupu nodarbībās, individuālās konsultācijās.
- 5. Sadarbība ar skolas administrāciju izglītības satura īstenošanā skolā.**
- Sniedz atbalstu izglītojamo interešu un vajadzību apzināšanā un izglītības piedāvājuma veidošanā.
- 6. Karjeras atbalsta plānošana un vadība .**

Karjeras izglītība tiek īstenota izmantojot dažādas darba organizācijas formas- mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālas konsultācijas, dažādas ārpusstundu pasākumus u.c., pēc šāda plāna:

5. AUDZINĀŠANAS STUNDU TEMATISKAIS PLĀNOJUMS AR CAURVIJĀM KARJERAS IZGLĪTĪBĀ.

Klases stundās no 1.-12.klasei iekļaut karjeras izglītības tēmas 1 stundu mēnesī, iekļaujot tās klases audzināšanas plānos un reģistrēt e klases žurnālos.

Audzinašanas stundas īsteno klases audzinātājs, sadarbībā ar pedagogu karjeras konsultantu, kas sniedz atbalstu ar metodiskiem materiāliem un arī novadot tematisko karjeras stundu pēc vienošanās.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

Klase	Saturs/temats	Sasniedzamais rezultāts
1.-2. klase	1.Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē. 2.Mani vaļasprieki 3.Kas ir profesija? 4.Mana sapņu profesija 5.Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs. 6.Vaļasprieks un darbs 7.Profesiju daudzveidība	Skolēni ir <ul style="list-style-type: none"> ✓ pilnveidojuši izpratni par darba nozīmi, atšķir darbu no spēles; ✓ pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par vaļaspriekiem, to nozīmi prasmju attīstīšanā. ✓ guvuši izpratni par profesijas jēdzienu; ✓ pilnveidojuši izpratni par interešu saistību ar profesijām; ✓ pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par profesiju daudzveidību.
3.-4. klase	1.Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē. 2.Manas intereses un spējas. 3.Fiziskais un garīgais darbs. 4.Mana sapņu profesija. 5.Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs. 6.Darbavietas savā pilsētā. 7.Skolas mācību priekšmeti un darba pasaule. 8.Rakstura īpašības un profesijas. 9.Profesiju un darba nozīmīgums sabiedrībā- savas pilsētas piemēri.	Skolēni ir <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni un izvērtējuši profesiju dažādību; ✓ pilnveidojuši izpratni par darbinieka un uzņēmēja lomām, kopīgo un atšķirīgo; ✓ iepazinušies ar fiziskā un garīgā darba piemēriem, nozīmi; ✓ pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par koncentrēšanās nozīmi mācību darbā;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni par savām interesēm, spējām un rakstura īpašībām; ✓ pilnveidojuši izpratni par interešu, spēju, īpašību saistību ar profesijām; ✓ pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par profesiju un darba nozīmīgumu sabiedrībā.
5. klase	<p>1.Laika plānošana, mans dienas režīms.</p> <p>2.Darbu raksturojošas pazīmes.</p> <p>3.Mani darba ieradumi.</p> <p>4.Sadarbības prasmes. Darbs komandā.</p> <p>5.Fiziskais un garīgais darbs-kopīgais un atšķirīgais.</p> <p>6.Darba priekšmets- tehnika, daba, cilvēks, māksla, informācija.</p> <p>7.Sapņu profesijas attēlojums.</p> <p>8.Klases vecāku profesiju, specialitāšu un darbavietu izzināšana.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni un izvērtējuši profesiju dažādību; ✓ rosināti domāt par savu nākotnes profesiju; ✓ ieguvuši priekšstatu par rakstura īpašību saistību ar profesijām.
6. klase	<p>1.Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība.</p> <p>2.Savas pilsētas un vecāku profesiju un darbavietu izzināšana.</p> <p>3.Sadarbības prasmes. Darbs komandā.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ iepazīnuši un izvērtējuši profesiju un to darba apstākļu daudzveidību; ✓ pilnveidojuši savas sadarbības prasmes; ✓ pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par darba grupā, komandā.
7. klase	<p>1.Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība.</p> <p>2.Spējas un intereses.</p> <p>3.Karjeras izvēle, profesionālās darbības jomas.</p> <p>4.Darbs, darba drošība, veselības aspekti.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni par profesiju daudzveidību, prestižu un pievilcību, to ietekmējošiem faktoriem; ✓ pilnveidojuši izpratni par populārāko profesiju nodarbinātības iespējām Latvijas uzņēmumos;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ iepazīšies ar darba drošību, tās nozīmi nodarbinātajiem; ✓ veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu.
8. klase	<p>1.Pašizpēte - manas spējas, to attīstīšanas iespējas.</p> <p>2.Motivācija, intereses, vērtības, to noteikšana.</p> <p>3.Jēdzieni; „profesija”, „specialitāte”.</p> <p>4. Profesiju izzināšana, tai atbilstošās prasmes, zināšanas un iemaņas.</p> <p>5. Informācijas iegūšana par karjeras izvēles iespējām.</p> <p>6. Karjeras izvēle, profesiju stereotipi.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni par profesiju pasauli; ✓ pilnveidojuši spējas analizēt un izvērtēt savas intereses, prasmes, vērtības; ✓ pilnveidojuši prasmes darba piedāvājumu informācijas atrašanā un izmantošanā; ✓ skolēni ir pilnveidojuši izpratni un diskutējuši par sev raksturīgajām prasmēm, interesēm, spējām.
9. klase	<p>1.Darba tirgus un profesiju izpēte. Profesiju daudzveidība, darba pienākumi(tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem).</p> <p>2.Izglītības sistēma Latvijā.</p> <p>3.Lietišķie raksti, to nozīme, meklējot darbu un stājoties dažādās iestādēs.</p> <p>4.Darba intervijas un tās norise.</p> <p>5.Darba tiesisko attiecību normatīvais regulējums-darba likums, līgumi, darba drošība.</p> <p>6.Skolēnu profesionālā atbilstība (tikšanās ar pedagogu karjeras konsultantu).</p> <p>7.Papildus informācijas ieguve par dažādām profesijām un to apguves iespējām.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni par izglītības sistēmu Latvijā un ārzemēs; ✓ pilnveidojuši izpratni par izvēlētās profesijas nodarbinātības iespējām Latvijas uzņēmumos un dzimtajā pilsētā; ✓ iepazīšies ar izvēlētās profesijas darbības principiem un darba vidi; ✓ pilnveidojuši prasmi izveidot darbā pieteikšanās dokumentus, lietišķos rakstus; ✓ ieguvuši prasmi izvēlēties efektīvāko uzvedības modeli darba intervijā; ✓ ieguvuši izpratni par darba likumdošanu.
10. klase	<p>1.Mani sapņi un nākotnes nodomi.</p> <p>2.Pareizi nenovērtēdams savas spējas, panākumus negūsi.</p> <p>3.Manas intereses un prasmes.</p> <p>4.Mans mērķtiecīgums.</p>	<p>Skolēni ir</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši izpratni par sev interesējošo profesiju, tās apguves iespējām;

	<p>5.Kāds es esmu saskarsmē ar citiem.</p> <p>6. Manu vecāku „Veiksmes stāsti”.</p> <p>7.Kas es esmu? Ko es protu, varu un daru?</p> <p>8.Darbs un vaļasprieks.</p> <p>9.Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu studentiem , skolas bijušajiem absolventiem un dažādu profesiju pārstāvjiem.</p> <p>10.Vidusskolēna izglītības plāns</p>	<p>✓ guvuši ieskatu par dažādām izglītības iestādēm Latvijā un darba iespējām.</p>
11. klase	<p>1.Karjeras izvēles būtība un darba tirgus izpēte.</p> <p>2.Pašizpēte.</p> <p>3.Profesiju izpēte- dažādība, pienākumi, darbavietas prasības.</p> <p>4.Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs.</p> <p>5.Augstskolu, koledžu, profesionālo izglītības iestāžu raksturojums, tikšanās ar dažādu mācību iestāžu studentiem, bijušajiem absolventiem.</p>	<p>Skolēni ir</p> <p>✓ guvuši izpratni un izvērtējuši galvenās tendences Latvijas un savas pilsētas darba tirgus situācijā;</p> <p>✓ pilnveidojuši spējas analizēt un izvērtēt savas intereses, prasmes, vērtības;</p> <p>✓ spēj sasaistīt savas prasmes un intereses ar iespējamo profesionālo darbību;</p> <p>✓ ieguvuši informāciju par sev interesējošo augstskolu, studiju programmām, to akreditāciju, profesiju, tās apguves iespējām.</p>
12. klase	<p>1.Darba tirgus. Vietējo ekonomiku ietekmējošie faktori.</p> <p>2.Gatavošanās darba intervijām.</p> <p>3.Sevis prezentēšanas prasmes.</p> <p>4.Darba intervijas norise.</p> <p>5.Informācijas apkopošana un analīze par sev interesējošo profesiju, tās apguves iespējām pēc vidusskolas beigšanas.</p> <p>6.Darba tiesisko attiecību normatīvais regulējums.</p> <p>7.Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu audzēkņiem, studentiem mācībspēkiem, vadītājiem.</p> <p>8.Vidusskolēna izglītības plāns.</p>	<p>Skolēni ir</p> <p>✓ guvuši izpratni par darba tirgus situāciju un to ietekmējošajiem faktoriem;</p> <p>✓ pilnveidojuši prasmi izveidot darbā pieteikšanās dokumentus;</p> <p>✓ iepazinušies ar darba meklēšanas iespējām;</p> <p>✓ pilnveidojuši sevis prezentēšanas prasmes- lietišķās sarunas veidošana, stresa menedžments, lietišķā etiķete;</p> <p>✓ pilnveidojuši prasmi izvēlēties efektīvāko uzvedības modeli darba intervijā;</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ✓ guvuši prasmi izzināt studiju iespējas dažādās izglītības iestādēs pēc vidusskolas beigšanas, izvēloties sev vēlamo; ✓ guvuši izpratni par darba likumdošanu, tās nozīmi.
--	--	--	--

Karjeras izglītības integrēšana skolā tiek īstenota arī:

- mācību priekšmetu stundās (atbilstoši mācību priekšmetu skolotāju tematiskajiem plāniem);
- interešu izglītības un pulciņu nodarbībās;
- ESF projekta “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” Nr.8.3.5.0/16/I/001 turpinājuma ilgtspējas nodrošināšanā skolā;
- tematiskās lekcijās, semināros un tikšanās par karjeras izglītības jautājumiem.
- projektu nedēļas un individuālo skolēnu ZPD izstrādes ietvaros, 9.-12.klašu skolēniem karjeras izglītības jomā;
- psihologa un pedagoga karjeras konsultanta individuālās konsultācijas, skolēnu izpēte un grupu nodarbības par karjeras izglītības jautājumiem;
- skolas 7.-12.klašu skolēnu nākotnes nodomu, vajadzību izpēte ,īpaši, potenciālo absolventu 9.,12.klašu skolēnu profesiju izvēles aptauja un informēšana par izglītības iespējām pēc pamatskolas vai vidusskolas beigšanas (organizē pedagogs karjeras konsultants);
- skolas 9.,12.klašu skolēnu, gan vecāku instruēšana par valsts pārbaudes darbu norises kārtību un pamatzglītības apliecības vai vidējās izglītības atestāta iegūšanu(organizē skolas administrācija);
- skolēnu pašizpētes portfolio veidošana, (1.-4.klašu skolēnu izpētes materiāli atrodas pie klases audzinātājas, no 5.-12.klases izpētes materiāli atrodas pie pedagoga karjeras konsultanta);

Karjeras izglītības integrēšana skolā tiek īstenota arī ārpusstundu pasākumos:

- klašu ekskursijas uz iestādēm un uzņēmumiem,
- „Ēnu dienas” ,studiju un profesiju iepazīšanai,
- atvērto durvju dienas, karjeras dienas un informācijas dienas dažādās izglītības iestādēs un uzņēmumos,
- sadarbības pasākumi ar uzņēmējiem ,
- mācību priekšmetu nedēļas, konkursi, tematiskie klases vakari, izstādes, bibliotēkas stundas;
- izstāde „Skola ”;
- NVA karjeras speciālistu piedāvātās metodikas un aktivitātes;
- Individuālās karjeras konsultācijas 7.-12.klašu skolēniem;
- Karjeras izvēles plānošana un individuālā karjeras plāna izveide (sadarbībā ar pedagogu karjeras konsultantu un pašvadīti)

SR:

- ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai;
- ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai;
- ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu;
- izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu.

Atbalsta pasākumi izglītojamajiem karjeras izglītības jomā

- Karjeras diena, nedēļa,
- Tikšanās ar skolas absolventiem,
- Individuālās konsultācijas skolā ar pedagogu karjeras konsultantu,
- Tikšanās, stāstījumi — manas ģimenes profesijas, piesaistot vecākus, vecvecākus,
- Tematiskās ekskursijas uz uzņēmumiem,
- Skolēnu mācību uzņēmumu veidošana,
- Informācijas nodošana, tikšanās organizēšana par studentu kreditēšanas iespējām, stipendijām,
- Informācijas nodošana par augstskolu piedāvātajām iespējām, atvērto durvju dienām,
- Dažādu profesiju iepazīšana klātienē, Zoom vidē,
- Simulācijas spēles “Darba intervija”, veidojot starppriekšmetu saikni,
- Ēnošana, atbalsts motivācijas vēstulju sagatavošanā,
- Tikšanās ar novada uzņēmējiem, pašvaldību pārstāvjiem,
- Interneta resursu piedāvājuma, aktuālās informācijas publicēšana skolas mājas lapā, nosūtīšana skolēniem eklatē
- Vecāku izglītošana, konsultācijas,
- Tematiskās nodarbības vecākiem.

6. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA

6.1. Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bez atzīmju vērtēšanas sistēmā, tsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku šādu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu:

6.1.1. Pašizpētē

6.1.1.1. skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi;

6.1.1.2. skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību;

6.1.1.3. skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa;

6.1.1.4. skolēns spēj noteikt svarīgākos faktoros, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos;

6.1.1.5. skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus.

6.1.2. Karjeras izpētē

6.1.2.1. skolēns spēj izskaidrot terminu "karjera" tā plašākajā nozīmē;

6.1.2.2. skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un

profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs;

6.1.2.3. skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām;

6.1.2.4. skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē;

6.1.2.5. skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;

6.1.2.6. skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatzglītības iegūšana.

6.1.3. Karjeras plānošanā un vadīšanā-

6.1.3.1. skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes;

6.1.3.2. skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem avotiem;

6.1.3.3. skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktoros;

6.1.3.4. skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa;

6.1.3.5. skolēns zina, kādas ir prasības un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē;

6.1.3.6. skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības;

6.1.3.7. skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās;

6.1.3.8. skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

6.2. Skolēnu mācību sasniegumu pierādījumi - pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli- tiek uzkrāti skolēnu darba mapēs(portfolio).

6.3. Skolēnu karjeras izglītības sasniegumi tiek vērtēti regulāri (ne retāk kā 1 reizi ceturksnī), informējot vecākus(aizbildņus) par izglītojamā zināšanām, prasmēm, iemaņām un sasniegumu attīstības dinamiku.

7. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODEDES

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/ aptauja	Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt savu domu konkrēti un īsi leinteresēt audzēkni izzināt sevi, savas izglītības iespējas, darba pasaules iespējas Attīstīt prasmi kritiski domāt
2.	Analīze	Prast objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām Apgūt prasmes, lai „gribu, varu, vajag” veidotu vienotu kopumu
3.	Brīvais raksts	Veidot prasmi brīvi izteikt rakstiski savas domas un izjūtas
4.	Darbs ar informācijas avotiem	Prast atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju
5.	Darbs grupās	Apgūt iemaņas darboties komandā, plānot darbu, sadalot pienākumus
6.	Darbs pāros	Veidot prasmes sadarboties, uzklaut otru pārrunāt neskaidrības, ja nepieciešams, ievērot kompromisu
7.	Diskusija	Mācīties izteikt mutiski savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uzklaut citu domas Meklēt problēmu risinājumu
8.	Dubultā dienasgrāmata	Veidot prasmi atrast tekstā nepieciešamo informāciju, to analizēt, paust savu viedokli, balstoties uz pieredzi
9.	Ekskursijas	Iepazīstināt ar reālu darba vidi, karjeras iespēju daudzveidību, jaunām tehnoloģijām
10.	Ēnu diena	Iepazīt tuvāk darba vidi. Iepazīt izvēlētajās profesijās plusus un mīnus. Veidot iemaņas rakstīt CV, motivācijas vēstules, iesniegumus
11.	Eseja	Apgūt prasmi izteikties, pamatot savu viedokli, 25 apgūt argumentācijas prasmes rakstiskā veidā
12.	Individuālais darbs	Mācīties strādāt patstāvīgi
13.	INSERT metode	Apgūt prasmi izvērtēt informāciju
14.	Intervija	Apgūt prasmi sarunāties: uzklaut sarunas biedrus, formulēt konkrētus jautājumus, atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem, veidot lietišķu dialogu
15.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīsta prasmi lietot mūsdienas tehnoloģijas informācijas iegūšanā, saglabāšanā un apkopošanā

16.	Pārrunas/sarunas	Apgūt prasmes veidot mērķtiecīgu dialogu, noskaidrot viedokli, iegūt informāciju pārrunu ceļā, nenovirzoties no tēmas, uzdot jautājumus un atbildēt uz tiem
17.	Pašvērtējums/pašanalīze	Veidot kompleksu savas darbības, uzskatu, spēju, interešu, rakstura novērtēšanas un analīzes prasmi
18.	Pētījums	Apgūt prasmi strādāt ar problēmsituāciju: formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu, izvērtēt gaidāmo rezultātu, meklēt alternatīvu risinājumu, pieņemt lēmumu, iegūt praktiskas iemaņas pētnieciskajam darbam
19.	Portfolio/darba mape	Vākt materiālus, iegūt informāciju, to apstrādāt, krāt un veidot savu darba mapi – portfolio.
20.	Prāta vētra	Izprast, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē
21.	Prezentācija	Apgūt prasmes un iemaņas parādīt sevi un savu padarīto darbu
22.	Prognozēšana	Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu
23.	Projekts	Apgūt prasmi plānot darbu, strādāt patstāvīgi, sadarboties ar citiem, iegūt un izvērtēt informāciju, saistīt teoriju ar praksi, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus
24.	Seminārs	Mācīties atrast kļūdas un nepilnības, izdomāt vīziju to uzlabošanai, plānot tās sasniegšanu, pieņemt lēmumu, izdarīt kopsavilkumu - rezumēt
25.	Spēles (lomu situāciju, lietišķās)	Apgūt prasmi iekļauties kolektīvā, veidot saskarsmi, prast novērtēt sevi salīdzinājumā ar citiem lejusties lomās, kas attālinātas no skolēna būtības, bet kurās viņi ikdienā var nokļūt lemācīties modelēt dažādas problēmsituācijas
26.	SVID analīze	Apgūt iemaņas izvērtēt pašreizējo situāciju un attīstības iespējas
27.	T- tabula	Apgūt iemaņas izvērtēt parādību no vairākiem aspektiem
28.	Tests	Rosināt iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai
29.	Tikšanās	Iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai
30.	Venna diagramma	Mācīties noteikt kopīgo un atšķirīgo un definēt slēdzienu
31.	Vērošana	Apgūt iemaņas izvirzīt mērķi patstāvīgi vērot, pierakstīt, salīdzināt, izdarīt secinājumus

8. KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI IETEICAMĀ LITERATŪRA

1. **Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 7.-9. klasei”** Skolotāju rokasgrāmata (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
2. **Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 10.-12.. klasei”** Skolotāju rokasgrāmata (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
3. **Metodiskie ieteikumi „ Karjeras izglītība 7. Klasei”** (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
4. **Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 8. klasei”** (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)
5. **Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 9. klasei”** (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.) Izglītība pēc 12. klases (ESF, prof. izgl. attīstības aģentūra, 2005.g.)
6. **Karjeras izglītības mērķi pamatskolā** (ieteikumi skolotājiem un klases audzinātājiem) (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2004.g.)
7. **Karjeras iespēju izpēte** (metod. palīglīdzeklis skolotājiem un klašu audzinātājiem) 2003. g.(ir darba lapas)
8. **Izglītības ceļvedis.** Informatīvs izdevums, 2009.g. Mācīties ārzemēs. Durbe Tūre, 2004.g.
9. **Izglītība pēc 9. klases.** PIAA, 2005. g.
10. **Izglītība pēc 12. klases.** PIAA, 2005.g. Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi. Valsts Izglītības satura centrs.
11. **Karjeras iespēju izpēte.** Metodiskais palīglīdzeklis PIAP aģentūra, 2003 .g.
12. **Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei.** Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006.g.
13. **Karjeras izglītība 10.-12. klasei.** Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006.g.
14. **Karjeras izglītība skolā.** Pieredze 2009 (2010). Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra
15. **Korna E. Karjeras izglītība.** Rīga: Raka,2011.g.
16. **Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei.** VIAA, VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008.g.
17. **Mans bērns izvēlas karjeru.** VIAA, 2010.g
18. **Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi/(2008)Rīga:** Valsts Izglītības attīstības aģentūra
19. **KIPNIS /projekta materiāli**
20. **Nākotnes iespēju izziņāšana. Karjeras veidošanas mācību programma pamatskola skolēniem.** Nensija Perija, Zarksvan Zants
21. **Skats nākotnē. Karjeras attīstīšanas mācību plāns vidusskolēniem.** Nensija Perija, Zaksvan Zants.

- 22. Starptautiskā karjeras atbalsta metodikas rokasgrāmata darbam ar grupu.** Leonardo da Vinci projekts nr.2011-1-AT 1-LEO05-04870
- 23. Karjeras izglītības metodikas,** LLU kursu materiāli, 2018.